

CZY KOCHAMY I WYBIERAMY SAMOCHODY?

WYNIKI BADAŃ SPOŁECZNYCH
WŚRÓD WARSZAWIANEK I WARSZAWIAKÓW

Katarzyna Archanowicz-Kudelska
SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA

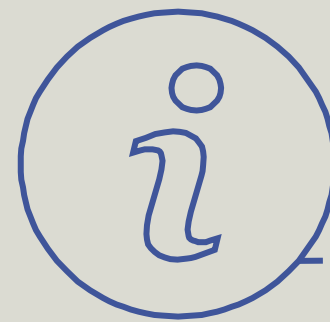
Joanna Jaczewska
SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
UNIwersytet Gdański

Plan sesji

CZĘŚĆ PIERWSZA: prezentacja

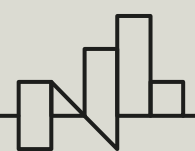
Informacje o badaniu

Wyniki

CZĘŚĆ DRUGA: dyskusja

Informacje o badaniu

O projekcie CoMobility

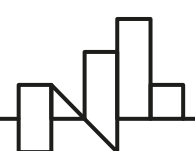
CELE PROJEKTU

- **dlaczego** tak często jeździmy samochodami? (**diagnoza**)
- **co zrobić** by zmienić przyzwyczajenia i postawy transportowe? (**kreacja**)
- **stworzenie rozwiązań** neutralnych dla klimatu i ogólnodostępnego pakietu metod i narzędzi (**implementacja**)

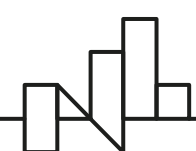
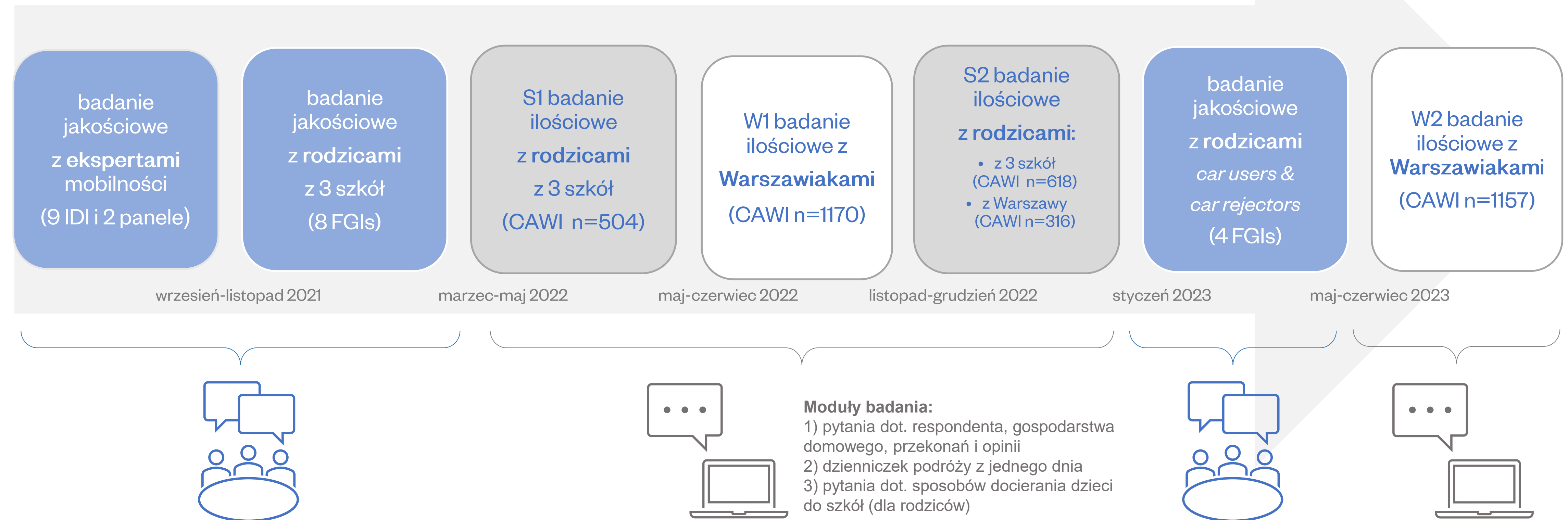
Pytania badawcze:

- W jaki sposób mieszkańcy miasta przemieszczają się na co dzień?
- W jaki sposób dzieci docierają do szkół?
- Jakie są przyczyny wyboru konkretnych środków transportu?
- Jak miejsce zamieszkania wpływa na zachowania transportowe?
- Jakie są przekonania i opinie na temat mobilności?
- Jakie czynniki wpływają na określone wzorce mobilności?
- Jakie są możliwości modyfikacji tych wzorców?
- Jaka jest świadomość środowiskowa mieszkańców?
- Jak jest podejście do zrównoważonych środków transportu?

Jak zbieraliśmy dane w badaniach społecznych?

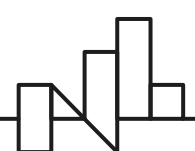
TRIANGULACJA METOD - ŁĄCZENIE METOD ILOŚCIOWYCH Z METODAMI JAKOŚCIOWYMI

Wybrane do badania szkoły

Badaliśmy mieszkańców Warszawy i szczególnie trzy szkoły podstawowe:

- **TROCKA SP 377 dzielnica obrzeżna**,
częste dojazdy „do centrum” – praca, sprawunki.
„Duży ruch na ulicach i tłok „to punkt przeładunkowy, wiele osób dojeżdża spoza Warszawy (metro Trocka) i parkuje samochody”.
- **KRUCZKOWSKIEGO SP 34 centrum, Powiśle**,
intensywnie gentryfikująca się dzielnica w centrum miasta, dużo terenów zielonych *„jesteśmy w centrum, wokół parki, ZTM i rower i taxi wystarcza”, a nawet „samochód nie jest potrzebny”*
- **KAJKI SP 218 teren podmiejski**,
często jednorodzinne budownictwo w otoczeniu zieleni
*„mieszkamy za miastem, nie ma po co dojeżdżać do centrum, wszystko jest na miejscu”,
ale też „samochód to u nas konieczność”*

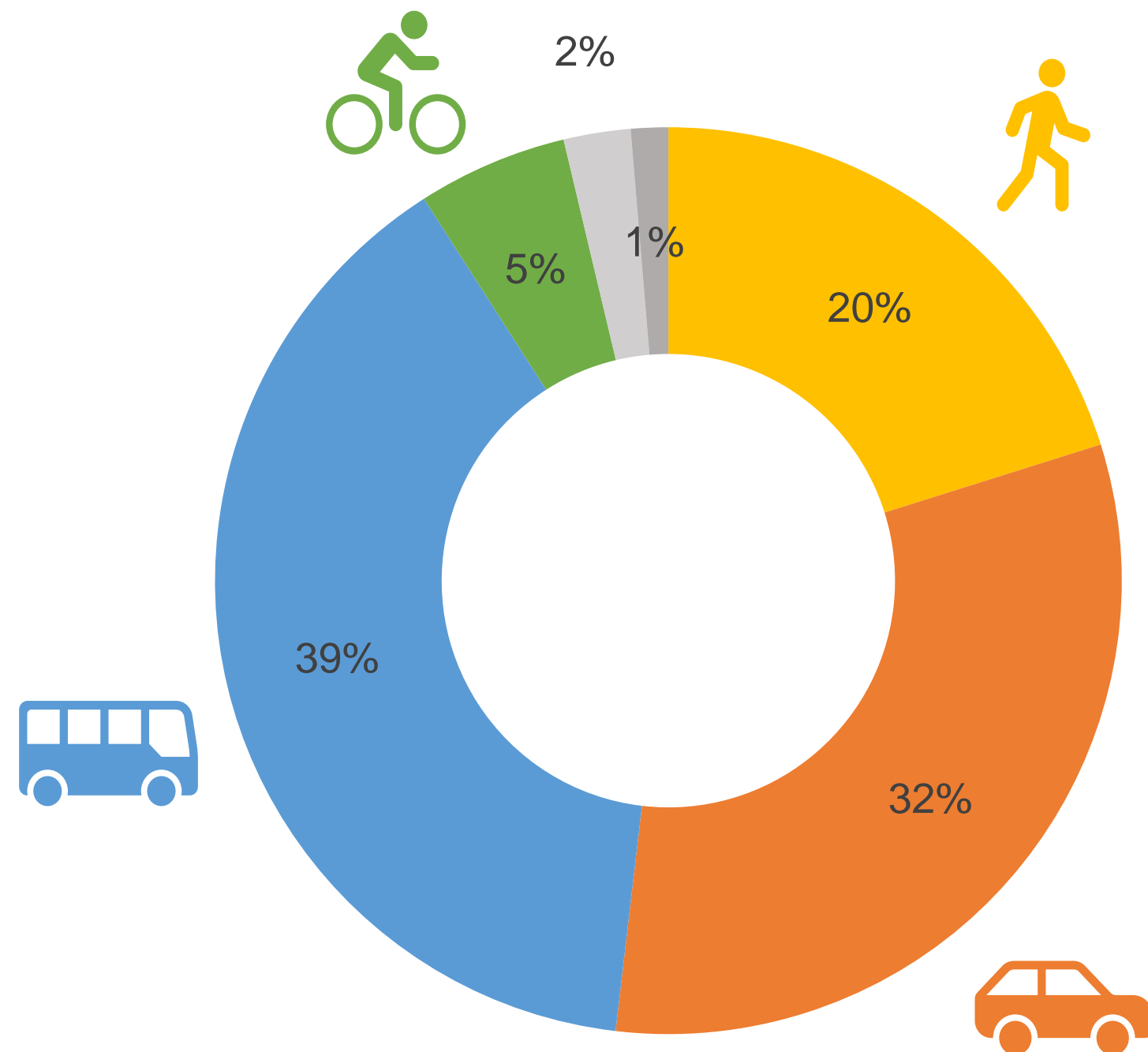

Wyniki

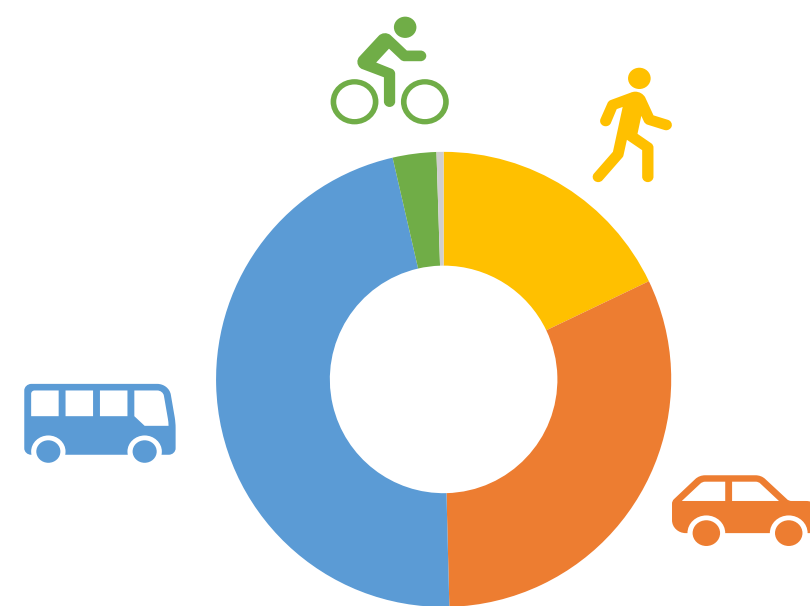
Jak przemieszczają się mieszkańcy po Warszawie?

Środki transportu wykorzystywane do podróży

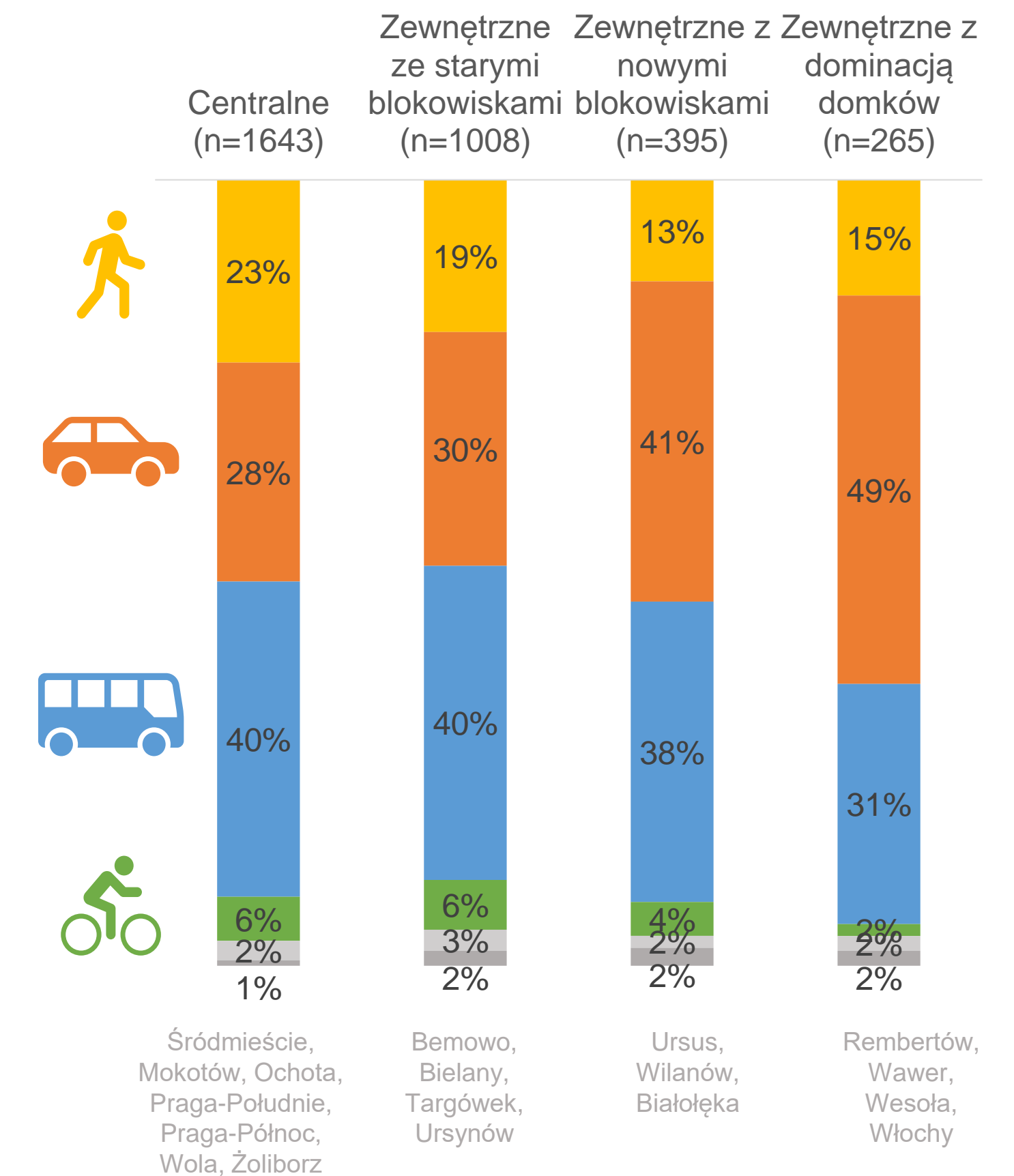
Podstawa procentowania: wszystkie podróże badanych (n=3311).

Największa część mieszkańców w codziennych podróżach wybiera komunikację miejską (39%).

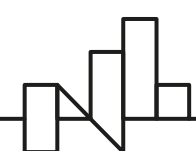

WBR 2015

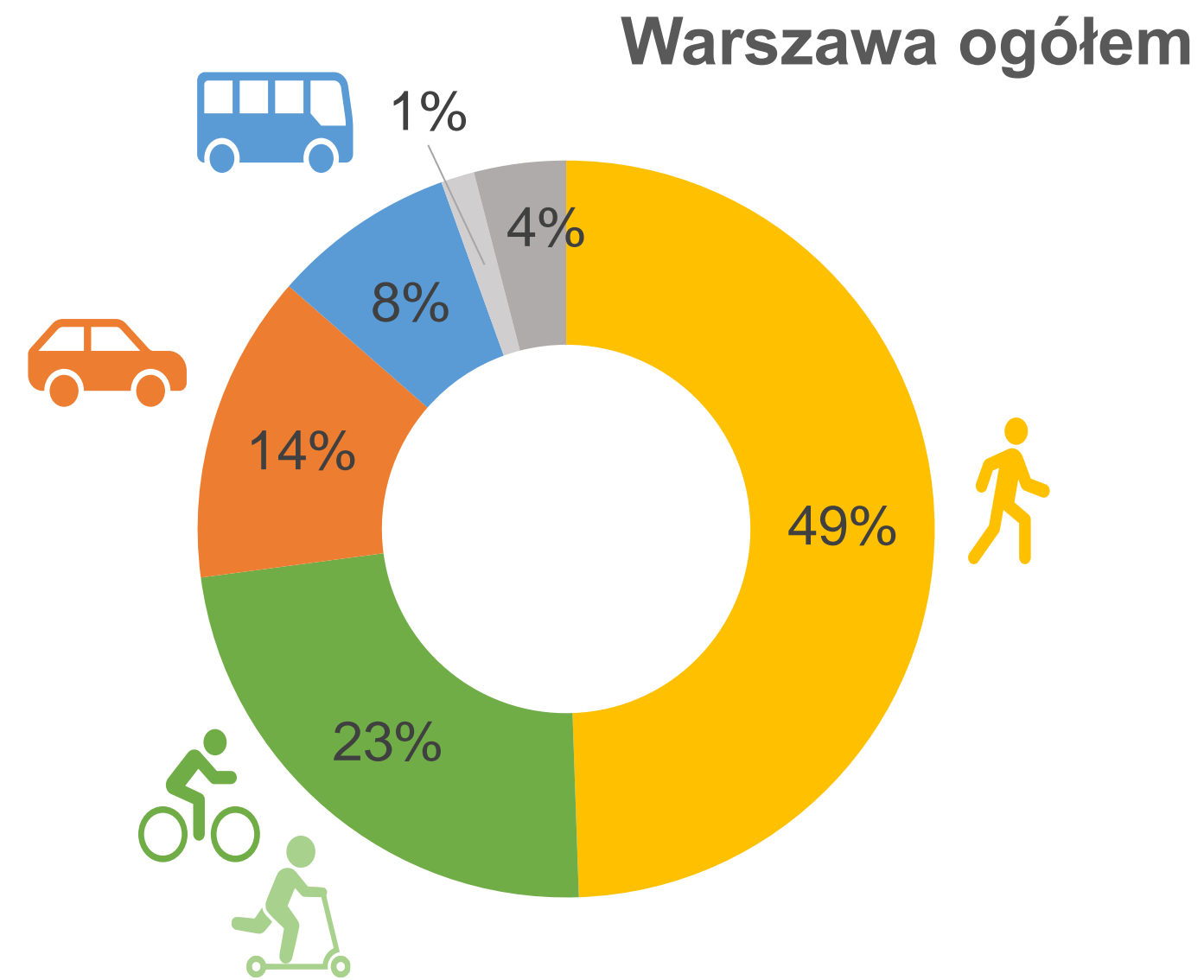
Podróże w podziale na dzielnicę zamieszkania

Podstawa procentowania: wszystkie podróże badanych (n=3311).

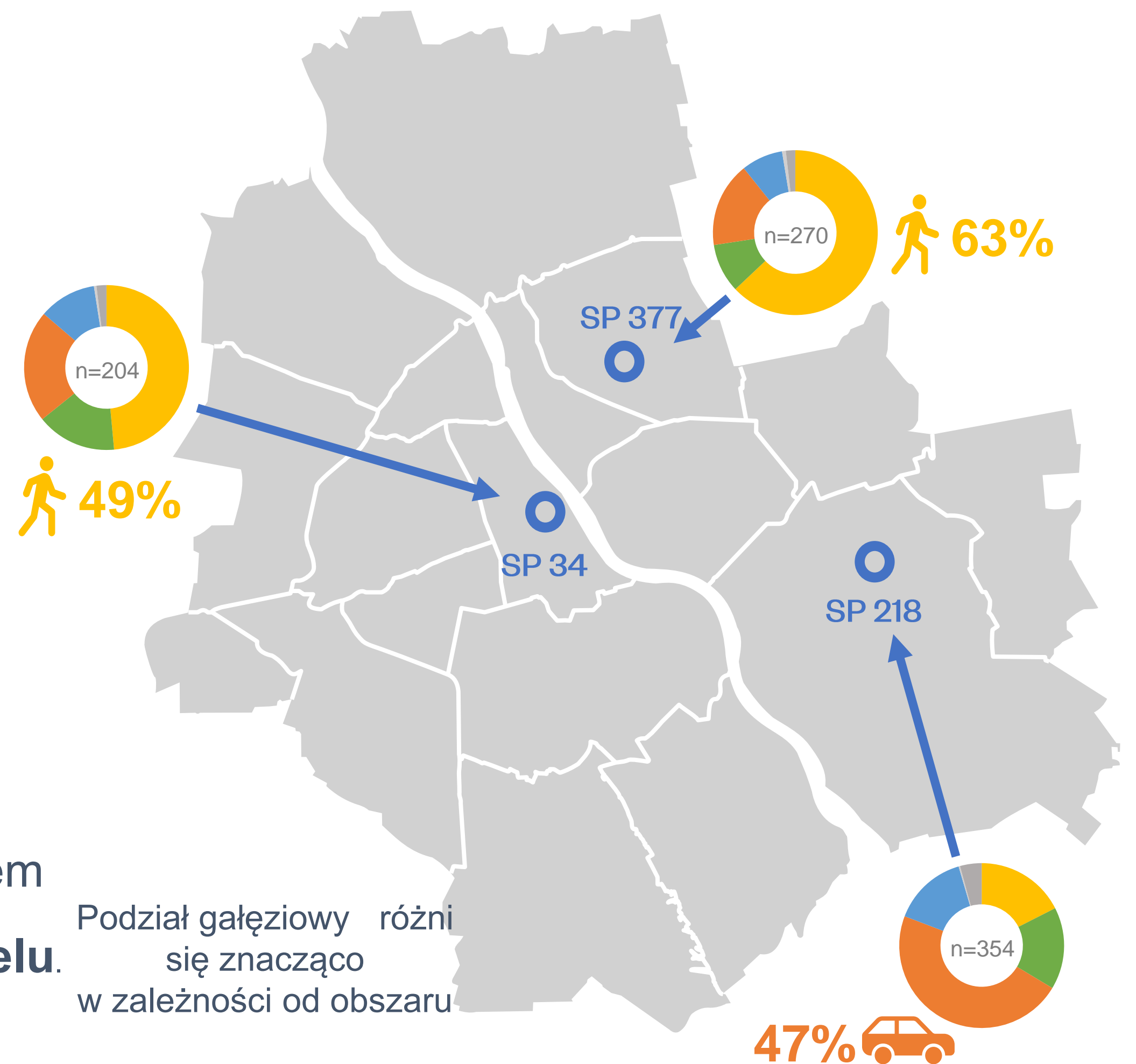

Jak docierają dzieci do warszawskich szkół?

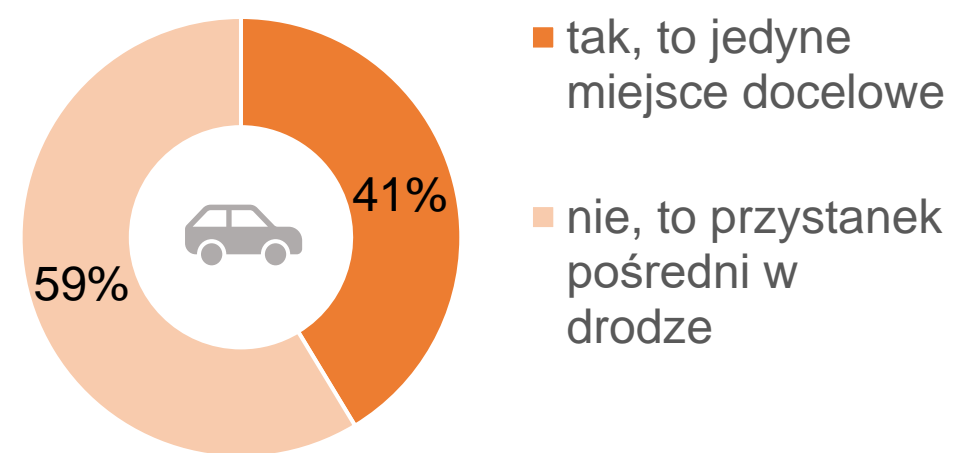
Podstawa procentowania: dzieci respondentów (n=273).

Docieranie do szkół w podziale na badane szkoły

Podział gałęziowy różni się znacząco w zależności od obszaru

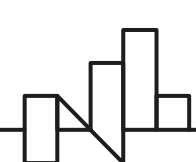
Czy szkoła to jedyny cel podróży samochodem?

Podstawa procentowania: dzieci docierające samochodem (n=75).

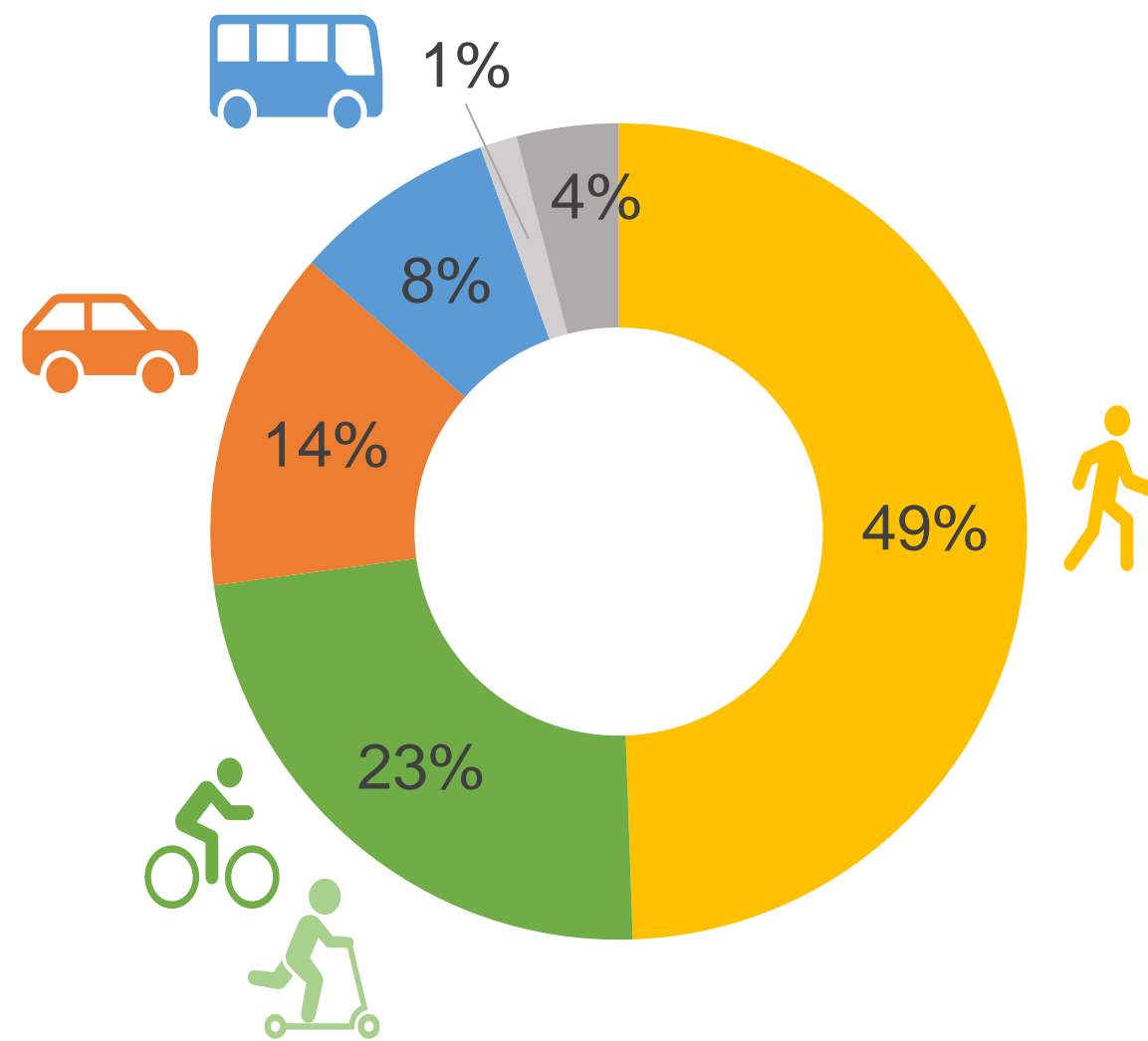
Do szkoły dzieci najczęściej **chodzą pieszo.**

41% dowożących dziecko samochodem **rusza samochód specjalnie w tym celu.**

Ile czasu zajmuje dotarcie do szkoły?

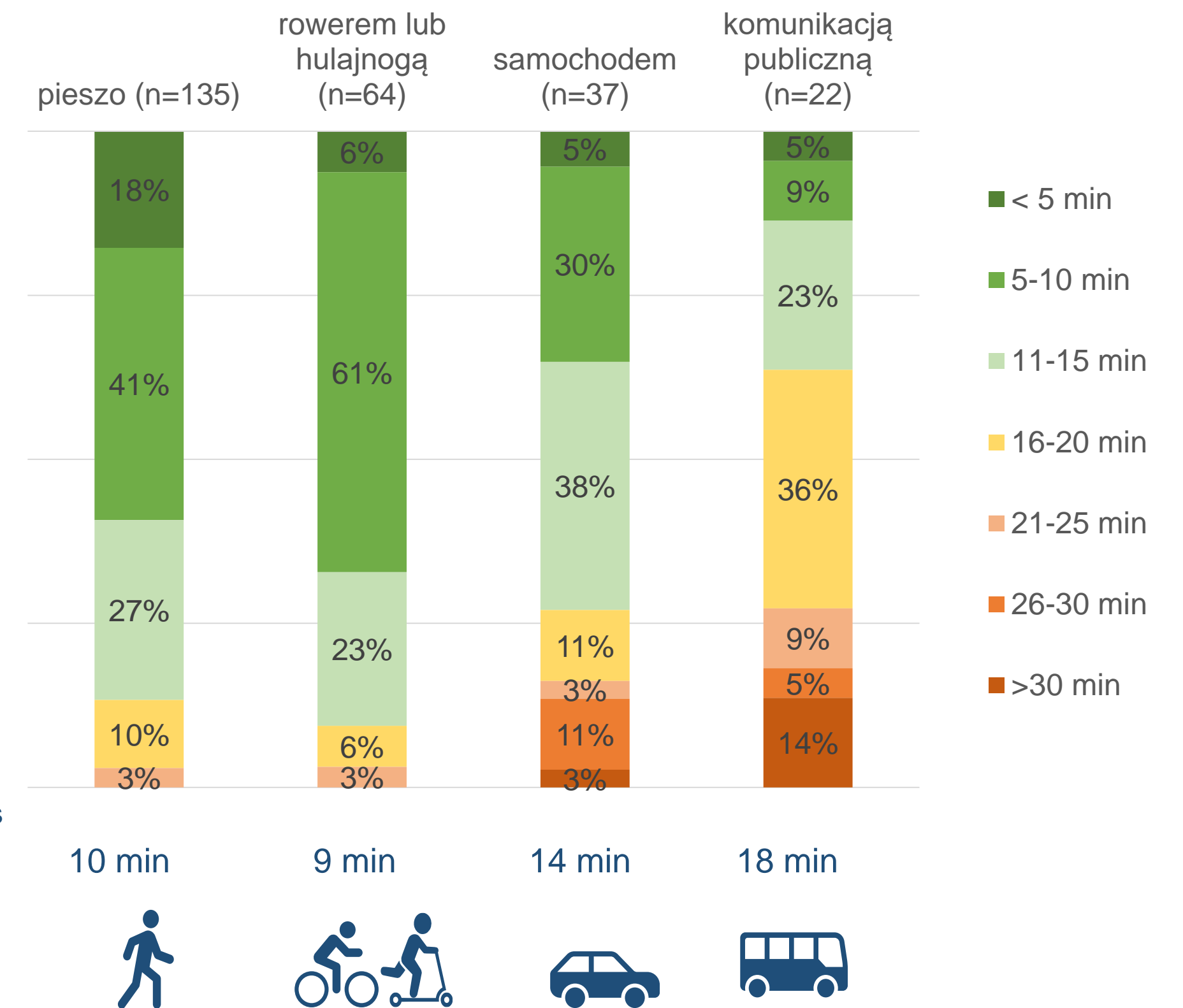
Warszawa ogółem

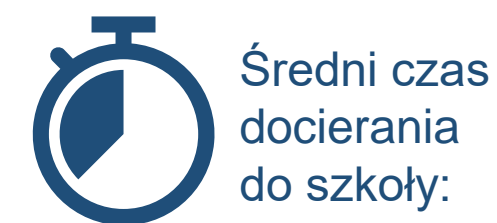
Podstawa procentowania: dzieci opisywane przez respondentów (n=273).

- Jeśli szkoła jest blisko, dużo dzieci dociera do niej ekologicznie i aktywnie.
- Gdy szkoły znajdują się w zasięgu **10-15 min** pieszo, zwiększa się prawdopodobieństwo, że dziecko dotrze do niej spacerem

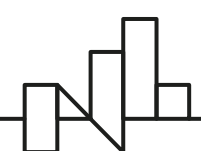
Czas podróży do szkoły a środek transportu

Podstawa procentowania: dzieci opisywane przez respondentów (n=273).

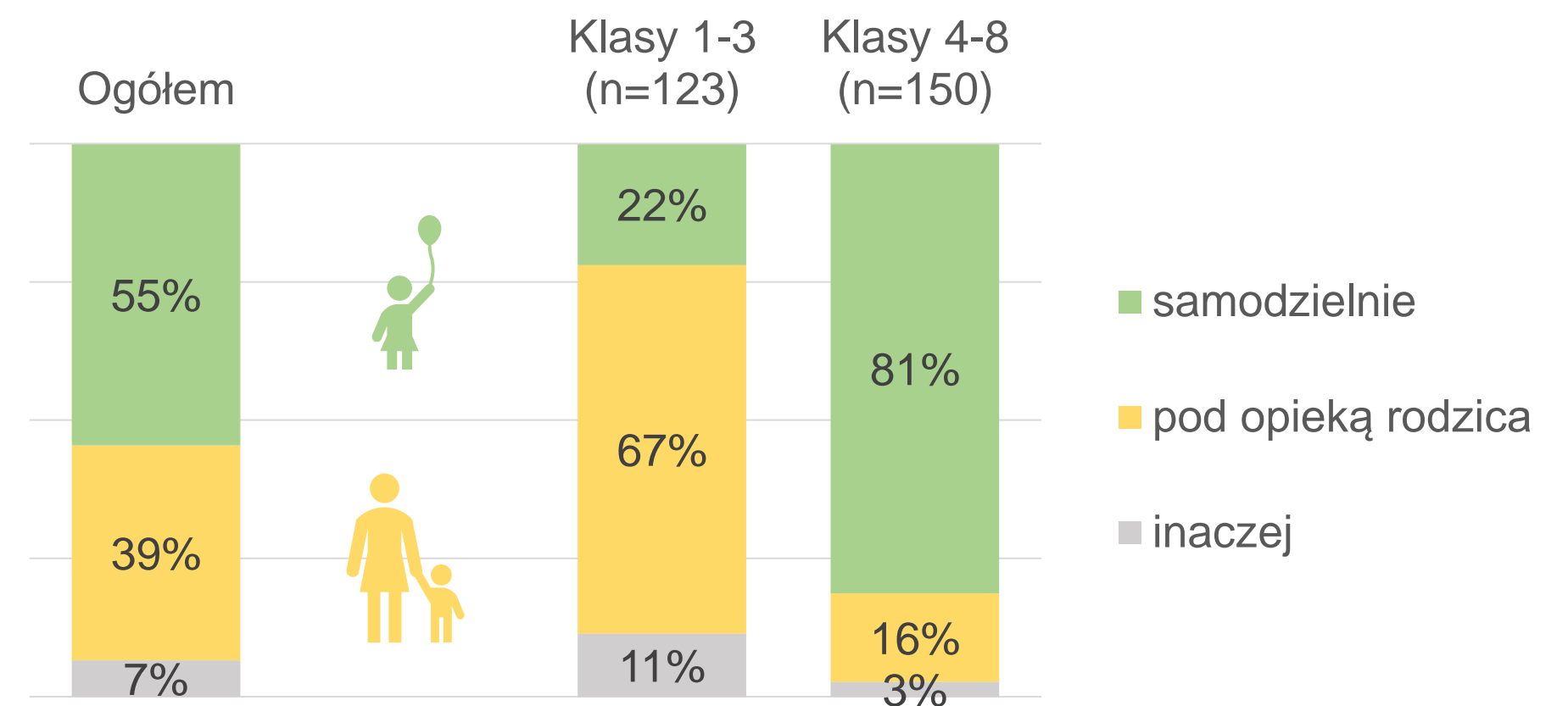

Średni czas docierania do szkoły:

Jak wiek dziecka wpływa na podróż do szkoły?

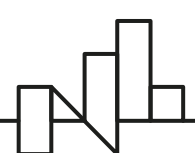
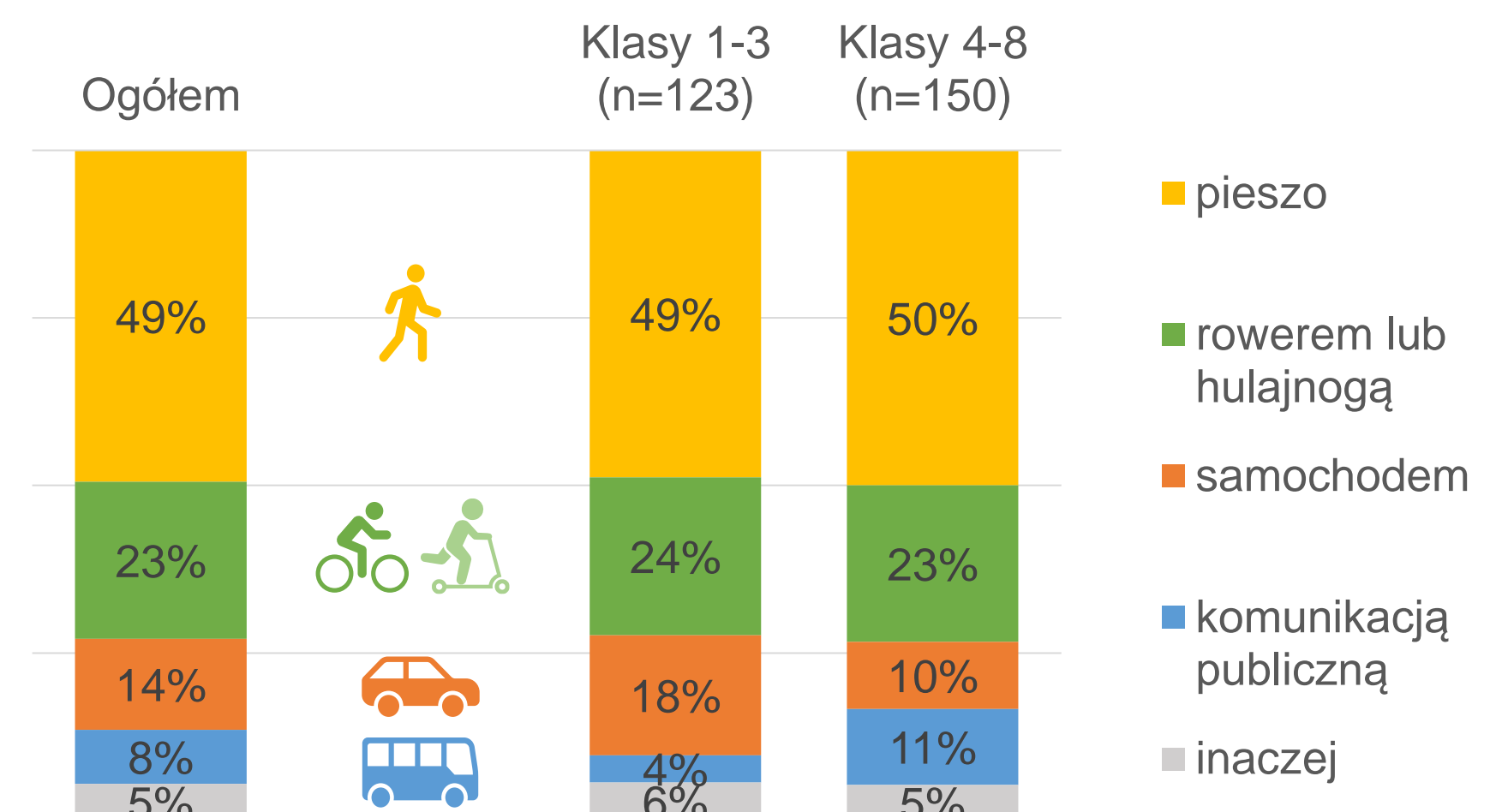
- Granica w „eskortowaniu dzieci” do szkoły to zmiana z nauczania zintegrowanego na przedmiotowe (4 klasa)
- W klasach 1-3 tylko 22% dzieci dociera samodzielnie, w klasach 4-8 już 81%.

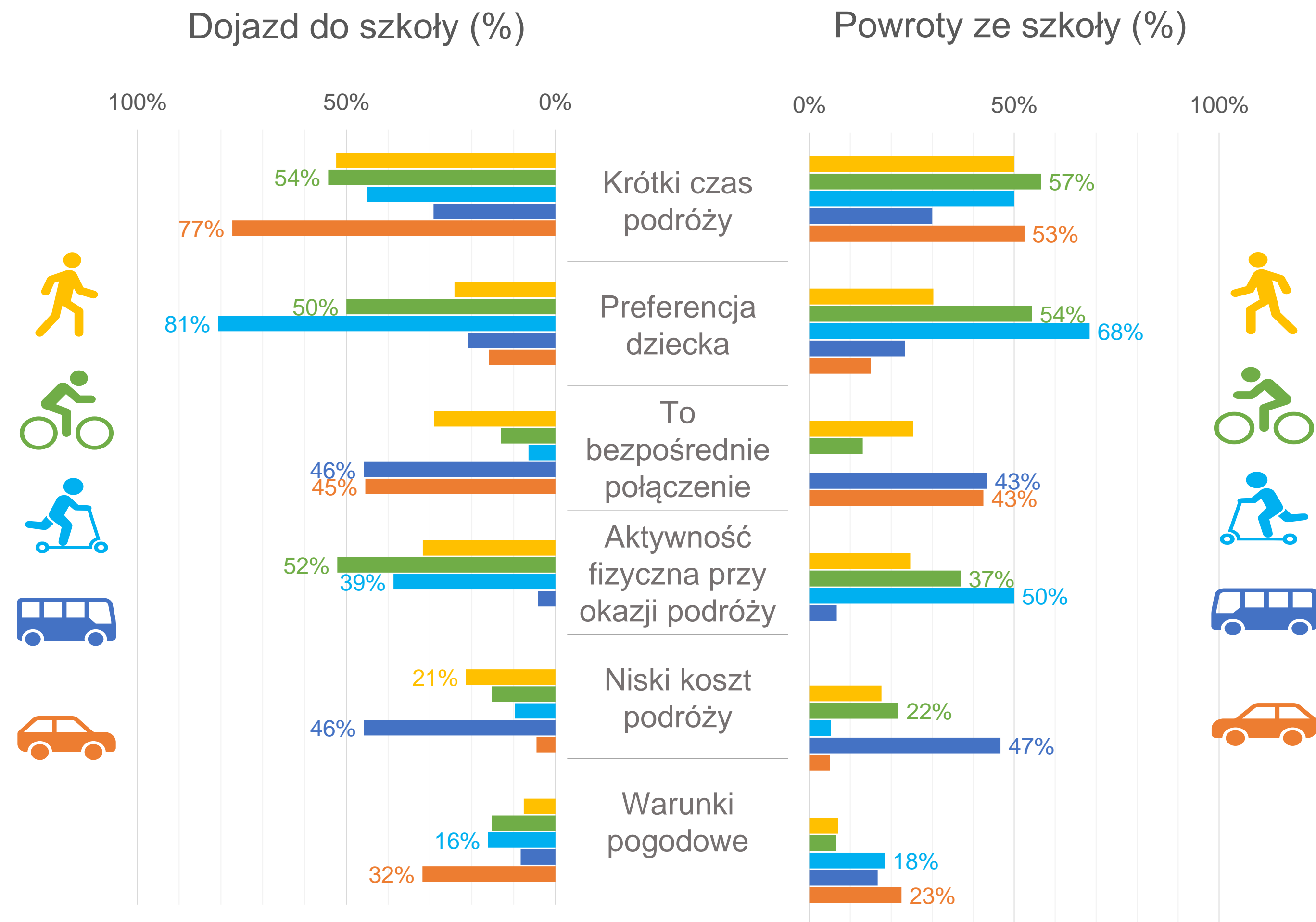
Podstawa procentowania: dzieci opisywane przez respondentów (n=273).

- Znacząca różnica pomiędzy grupami wiekowymi pojawia się w zakresie dojazdu **samochodem i komunikacją publiczną**.
- Młodsze dzieci podwożone są częściej samochodem (18% vs. 10%)
- W starszej grupie wzrasta udział dojazdów komunikacją publiczną (z 4% do 11%).

Podział sposobów docierania wg grup wiekowych

Powody wyboru danego środka transportu

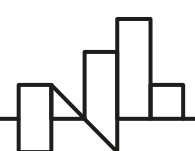
Samochód jest wybierany aby **skrócić czas** dotarcia do szkół, które znajdują się „za daleko” na spacer.

Dzieci preferują inne modalności niż samochód.

Preferencje dzieci najsilniej wpływają na wybór **hulajnogi** (81%) i **roweru** (50%).

Te modalności są też atrakcyjne ze względu na możliwość **aktywności fizycznej**.

Podstawa procentowania: dzieci opisywane przez respondentów, korzystające z danego środka podróży do/ze szkoły.

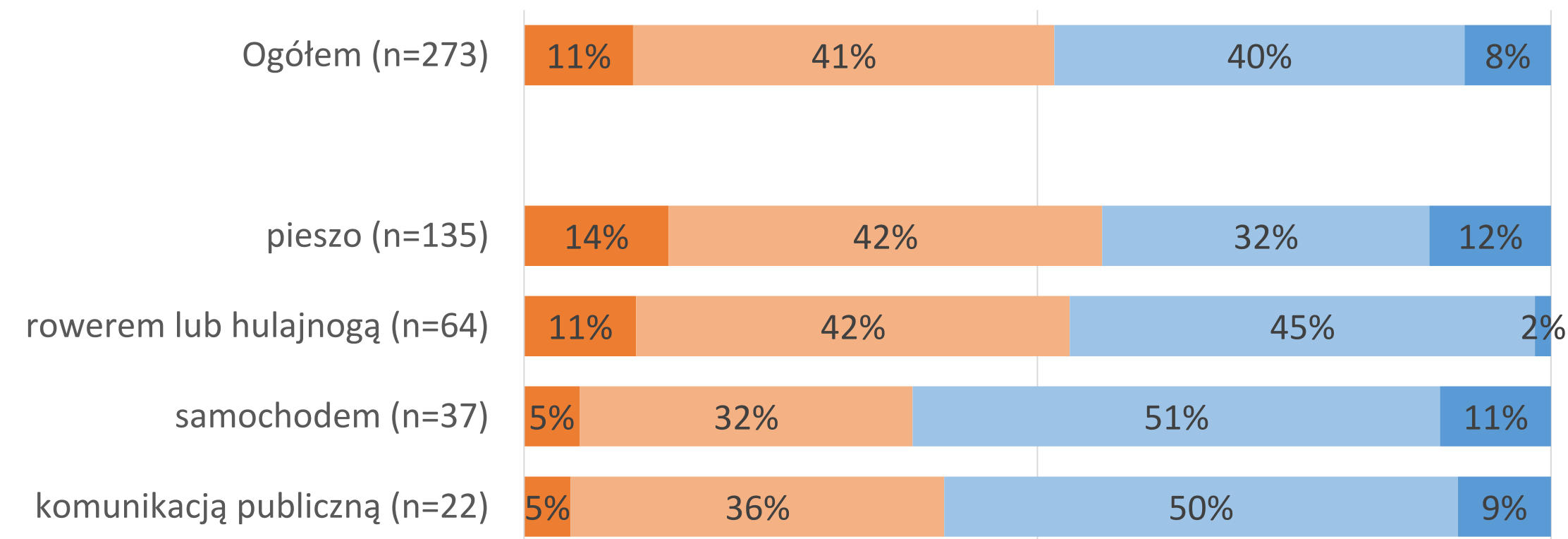

Przekonania i obawy

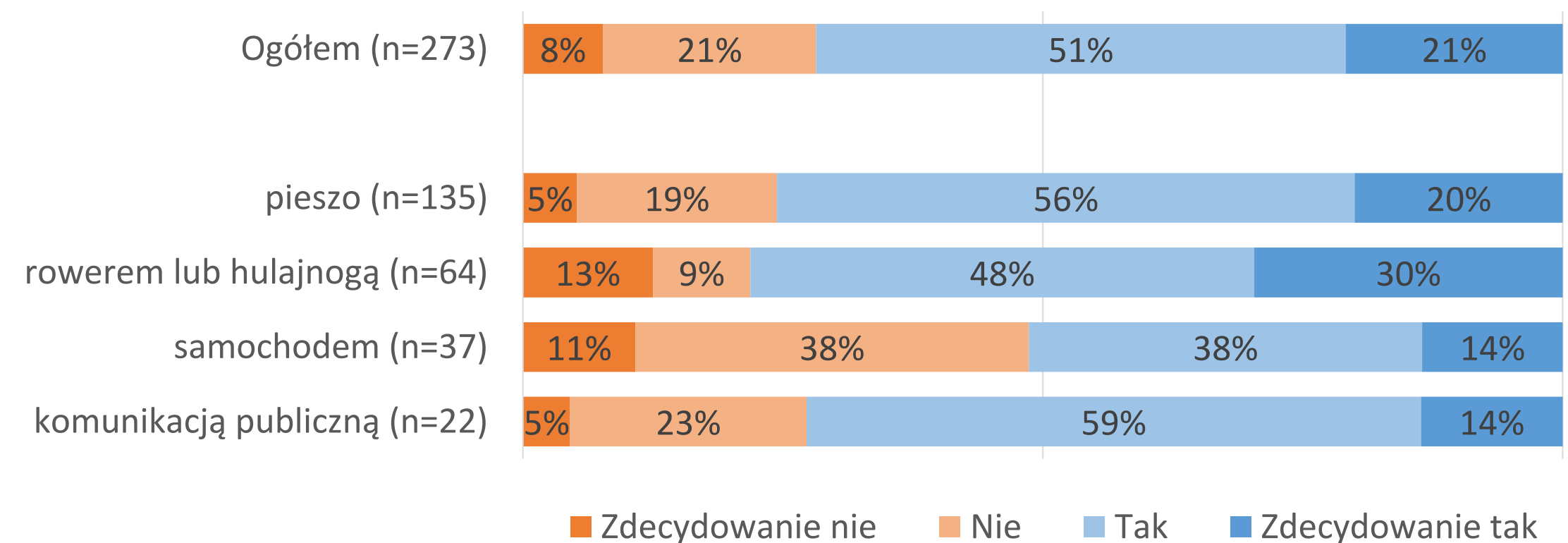
Rodzice dowożący dzieci do szkół samochodem boją się samych siebie!

- Około połowa rodziców (48%) uważa, że ruch drogowy wokół szkoły ich dziecka jest niebezpieczny
 - a wśród osób dowożących dzieci samochodem ten odsetek wzrasta do 62%
- 72% rodziców jest zdania, że dzieci nie powinny dojeżdżać do szkoły samochodem. Uważa tak też ponad połowa osób dowożących samochodem.

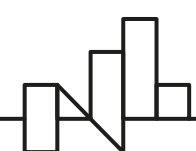
"Wokół szkoły mojego dziecka jest niebezpieczny ruch drogowy"

"Jeśli to możliwe, dzieci nie powinny dojeżdżać do szkoły samochodem"

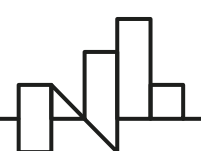
■ Zdecydowanie nie ■ Nie ■ Tak ■ Zdecydowanie tak

Pojadę samochodem, bo...

- **Racjonalne zależności** i zdeterminowanie wyborów w komunikacyjnych poprzez miejsce zamieszkania, wiek dziecka i odległość do celu **nie wyjaśniają wszystkiego**
- Decyzja o posiadaniu i używaniu własnego samochodu jest wieloaspektowa, złożona i kontekstowa, w dużej mierze opiera się na **emocjonalnych** przesłankach.
- Pomimo bliskiej odległości i łatwości dotarcia do celu, badani rodzice przyznali, że często „*nie wiedzieć czemu*” używają samochodu

**„Gdy mam daleko, biorę samochód.
Gdy mam blisko – właściwie też...”**

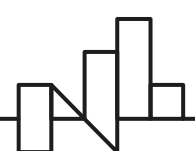

„Fura, skóra i komóra” – czy samochód to wciąż prestiż?

- *Najlepszy chłopak ma najlepszą dziewczynę i najfajniejszą furę – zawsze tak było”*

Dla wielkowiejskiej klasy średniej to symbol nie tyle luksusu, co STATUSU

- *„To konieczność nie ma się czym chwalić, po prostu **trzeba mieć**”.*
- *„Samochód jest **jak toaleta w mieszkaniu,**
a nie wychodek na dworze.
*Jakbym nie miał to by mi było wstyd, że nie mam...”**

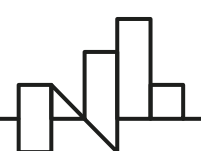
Samochód jest tani?

Nie ma tu racjonalnej kalkulacji ekonomicznej

- pasażerowie liczą jedynie **pojedynczy koszt przejazdu** (rachunek taxi, bilet ZTM jest namacalny, konkretny tu i teraz)
- nie wliczają eksploatacji samochodu ani początkowego wydatku na jego kupno - „*jak jest auto, się jeździ i tyle*”, dlatego przejazd samochodem może wydawać się relatywnie niedrogi

„Samochód jest tańszy niż komunikacja miejska”

- Rodzice chwalać bezpłatne karty miejskie dla dzieci (nie wszyscy wiedzieli, o ich istnieniu!)

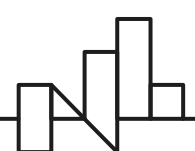

Samochód to własna „przestrzeń z widokiem”

- *„Gdy jadę czy wracam do domu samochodem, to właściwie już w nim jestem. Gdy jadę komunikacją – wciąż jestem w pracy”*
- *„**To moje miejsce.** Mam tam swój zapach, swoją kawę. Lubię sobie tam posiedzieć, nawet nie jadąc nigdzie. **To mój własny pokój, którego nie mam**”*

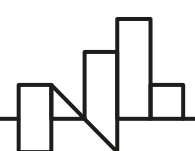
„Gdy jestem w samochodzie, jestem u siebie”

- *„Tu mam spokój, nikt niczego ode mnie nie chce – mój czas, moje miejsce i **moje zasady**”*
- *„Dziś mnie nie stać na własne mieszkanie. Ale przynajmniej samochód mam swój”*

Samochód to więcej niż przedmiot...

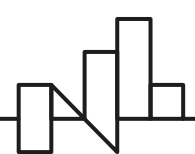
- „Wtedy powiedziała – Będziemy mieli **nowe dziecko**, będzie zielone i z **silnikiem 1,6...**”
- „To moja **trzecia ręka** jest...”
- „Moja Skodzinka kochana”, „Moje Renio, mój skarbeczek”
- „Mój **Opelek ma imię i osobowość**, rozmawiamy sobie i jesteśmy związani na dobre i złe”
- „Kiedy mogłabym przestać jeździć samochodem? **Gdybym oślepta chyba**. Innej opcji nie widzę...”
- „Jak trzeba było sprzedać mojego Forda, to aż płakałam, tyle nas łączyło”
- „Nie mieć prawa jazdy to kalectwo jakieś. Wstyd!”
- „Jak **nam się miało rodzić dziecko**, to trzeba było przestać się **wyglupiać...**
Trzeba się było ustatkować, trzeba było kupić samochód.”

Dlaczego wybieramy samochody...

Socjalizacja samochodowa i przekaz międzypokoleniowy

- *„Pamiętam jak tata uczył mnie jeździć. Brał mnie taką malutką na kolana i pozwalał kręcić kierownicą. Czułam się taka ważna i dumna. To jedno z najpiękniejszych wspomnień z dzieciństwa...”*
- *„**Prawko** jazdy, to taki **certyfikat dorosłości**. Już mogę”*
- *„Normalna sprawa. Pierwsza dziewczyna, pierwszy samochód, pierwsze dziecko... Jakoś tak”*
- *„Dla mnie wspólna podróż do szkoły, to jest **spędzanie czasu z dzieckiem**”*

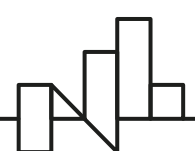

Rezygnuję z samochodu, bo...

- bo chcę, żeby dziecko się **ruszało** –
straciło dodatkowe kilogramy, umocniło mięśnie (szczególnie ważne po covid-19)
- bo chcę by dziecko się **socjalizowało** –
podróżując wspólnie w koleżkami (szczególnie ważne po covid-19)
- **„bo dziecko prosi”** –
dlatego tak ważna jest edukacja - by **dziecko mogło stać się inicjatorem zmiany**
- **KWESTIE EKOLOGICZNE NIE POJAWIAŁY SIĘ SPONTANICZNIE**
Nie wiązano ich z osobistymi wyborami i zwyczajami transportowymi

„Może my już jesteśmy stracone pokolenie... Dla nas ten samochód jest koniecznością... ale dzieci, dzieci mogą już myśleć inaczej”

CZĘŚĆ DRUGA: DYSKUSJA

Prosimy o pytania!

Dziękujemy za uwagę!

dr Katarzyna Archanowicz – Kudelska

mail: karcha@sgh.waw.pl

mgr inż. arch. Joanna Jaczewska

mail: joanna.jaczewska@ug.edu.pl

